

Asia: VN/3063/2020

Lausuntopyyntö työryhmän mietinnöstä positiivista luottotietorekisteriä koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Rahoitusvakausvirasto kiittää mahdollisuudesta lausua mietinnöstä ja toteaa seuraavan:

Rahoitusvakausvirasto on mietinnössä tunnistettu yhdeksi rekisterin viranomaiskäyttäjistä. Virasto on ollut tiiviisti mukana sekä positiivisen luottotietorekisterihankkeen ohjausryhmässä että rekisterin tekniseen toteutukseen keskittyvässä alatyöryhmässä. Viraston näkemyksen mukaan mietintö vastaa ohjausryhmässä ja alatyöryhmässä esitettyä.

Positiivisen luottotietorekisterin perustaminen on tärkeää rahoitusvakauden turvaamiseksi, sillä vaikuttamalla yksilötasolla ylivelkaantumisen ehkäisyyn vaikutetaan laajemmin myös rahoitusvakauteen. Lisäksi rekisteri tarjoaisi sellaista tietoa, jota aiemmin ei ole ollut kattavasti saatavilla. Näiden tietojen avulla rahoitusvakautta pystytään paremmin seuraamaan ja myös turvaamaan.

Rekisterin käyttö Rahoitusvakausvirastossa

Mietinnössä tunnistetaan positiivisen luottotietorekisterin käyttötarkoitukseksi luotonmyöntötilanteiden ja velallisen oman taloudellisen tilanteen seurannan lisäksi rahoitusvakauden ja luottomarkkinoiden valvonta ja seuranta. Rekisterin käyttö Rahoitusvakausvirastossa perustuisikin jälkimmäisiin käyttötarkoituksiin.

Mietinnössä ehdotetaan, että Rahoitusvakausvirastolle voi antaa ne tiedot, jotka ovat sen tiettyjen, mietinnössä esitettyjen tehtävien hoitamiseksi välttämättömiä.

Rahoitusvakausvirasto vastaa suomalaisten luottolaitosten kriisinratkaisusta ja kriisinratkaisun suunnittelusta silloin, kun toimivalta asiassa ei ole yhteisellä kriisinratkaisuviranomaisella, Single Resolution Boardilla (SRB). Myös niissä tilanteissa, joissa SRB on asiassa toimivaltainen viranomainen, Rahoitusvakausvirasto osallistuu tiiviisti kriisinratkaisusuunnitteluun ja kriisinratkaisuun osana SRB:n laitoskohtaisia Internal Resolution Team'ia.

Rahoitusvakausvirasto tulisi käyttämään positiivista luottotietorekisteriä ennen kaikkea kriisinratkaisusuunnitteluun ja mahdollisessa kriisiytyvässä tilanteessa tiivistyneeseen kotimaisten luottomarkkinoiden seurantaan. On kuitenkin hyvä huomata, että kriisitilanteessa virasto tarvitsee tietoja kriisiytyvältä laitokselta sellaisella tarkkuustasolla ja laajuudella, joita rekisteristä ei pystytä saamaan. Tällöin tiedot saadaan suoraan laitokselta. Rekisteri kuitenkin kokoaa paljon sellaista tietoa, joka on virastolle tarpeen kriisinratkaisusuunnittelussa ja kriisiytyvän tilanteen laajemmassa seurannassa. Virasto käyttäisi rekisteriä siis myös kriisiytyvässä tilanteessa. Tilanteen heikentyessä tiivistyneessä laitoksen ja markkinoiden seurannassa on tärkeää, että tiedot ovat ajantasaisia. Positiivisen luottotietorekisterin kautta voi olla mahdollista saada ajankohtaisempia tietoja sekä yksittäisen toimijan että koko markkinoiden tilanteen kehittymisestä kuin erillisillä raportoinneilla. Erityisesti rekisteri tukee kriisinratkaisulain tarkoittamaa liiketoiminnan luovutusta koskevan kriisinratkaisuvälineen soveltamista helpottaen kriisiytyvän laitoksen luottokannan myyntiä. Lisäksi rekisteri tarjoaa tietoja sen arvioimiseksi, ovatko luottolaitoksen palvelut tai toiminnot korvattavissa muiden toimijoiden palveluilla. Rekisteristä virasto voi tunnistaa ja arvioida niitä toimijoita, jotka voisivat ostaa luottokannan, ottaa vastaan talletuskannan tai joiden palveluiden käyttäjiksi asiakkaat voisivat itse mahdollisesti siirtyä. Jo rekisterin olemassaolo edesauttaa asiakkaiden siirtymistä laitoksesta toiseen, koska vastaanottavalla pankilla on käytettävissä asiakkaasta enemmän tietoa ja siten paremmat edellytykset luottokelpoisuuden arvioimiseksi, siten pienentäen pitkäkestoisen pankkisuhteen aikana kerrytetyn asiakastuntemuksen merkitystä.

Rahoitusvakausvirastossa on tunnistettu rekisterille käyttötarkoituksia myös muihin kuin edellä mainittuihin tehtäviin liittyen. Nämä käyttötarkoitukset sisältyvät mietinnössä esitettyihin Rahoitusvakausviraston tehtäviin, joiden hoitamiseksi virastolle voidaan luovuttaa rekisteristä tietoja.

Rahoitusvakausvirastolla on myös tehtäviä, joiden hoitamiseksi virasto ei itse tarvitse tietoja rekisteristä, mutta virasto välillisesti käyttäisi muiden viranomaisten rekisteristä saamia tietoja. Esimerkiksi luottolaitoslain 10 luvun 4 § mukaisen muuttuvan lisäpääomavaatimuksen määrittämiseen liittyen Finanssivalvonnan on tehtävä arvio yhdessä muiden viranomaisten, ml. Rahoitusvakausvirasto, kanssa. Jotta arvioiden pohjalla on riittävät tiedot, on Finanssivalvonnalla oltava käytössään tietoja positiivisesta luottotietorekisteristä.

Koska viraston käyttötarkoitus rekisterille ei ole täysin sidottu ylivelkaantumisen torjuntaan, pitää virasto kannatettavana myös sellaisten tietojen raportoimista rekisteriin, jotka helposti tässä samassa yhteydessä saadaan toteutettua, mutta jotka eivät ole sellaisia, että niitä luotonmyöntötilanteessa välitettäisiin luotonmyöntäjille. Toisena vaihtoehtona on järjestää näistä asioista esimerkiksi erillisiä raportointeja.

Henkilötiedot

Positiivinen luottotietorekisteri sisältäisi henkilötietoja, ja mietinnössä ehdotetaan, että näitä tietoja myös ehdotuksen mukaisissa tilanteissa voitaisiin luovuttaa Rahoitusvakauserävirastolle. Mietinnössä on laajasti käsitelty näiden henkilötietojen luovuttamiseen liittyviä kysymyksiä. Tähän liittyen virasto toteaa, että virasto ei ole tunnistanut, että se tarvitsisi tehtäviensä hoitamiseksi tietoja yksittäisten henkilöiden luotoista, vaan viraston käyttötarkoituksiin nähden tarpeelliset tiedot koskevat laitosten luottokantaa ja vielä laajemmin luotonantosektoria. Näin ollen virastolle hyödyllisiä tietoja ovat rekisterin tiedoista yhdistellyt tiedot. Rekisterin yhteyteen ei ehdoteta kuitenkaan perustettavaksi toimintoja, joissa tietoja yhdistettäisiin tietojen hyödyntäjien tarpeisiin. Tästä syystä virastolle luovutettaisiin rekisteristä luottokohtaisia tietoja. Luottokohtaisiakin tietoja on kuitenkin mahdollista anonymisoida, jolloin virastolle ei luovutettaisi henkilötietoja.

Tietosisältö

Mietinnössä ehdotetaan maksuviivetietojen tallettamista rekisteriin silloin, kun maksu on viivästynyt 45:llä päivällä. Maksuviivetiedot antavat Rahoitusvakauserävirastolle tärkeää tietoa eri toimijoiden luottokannan laadusta. Yksittäisen velallisen ylivelkaantumisen torjunnan lisäksi maksuviivetiedot ovat tarpeellisia yksittäisen toimijan ja laajemmin luotonmyöntösektorin kehityksen seurannassa. Viraston näkemyksen mukaan yllättävä nousu 30 – 89 päivää viivästyneissä luotoissa voi indikoida kyseisen laitoksen tulevia vaikeuksia. Maksuviivetiedoista voidaan myös tunnistaa laajemmin koko markkinaa koskevia kehityssuuntia. Tästä syystä virasto kannattaa lyhyidenkin maksuviiveiden raportoimista rekisteriin. 45 päivää viivästyneiden maksujen sijaan viraston näkemyksen mukaan lyhyempienkin, kuten yli 30 päivää viivästyneiden maksujen, raportointi voisi tuoda rekisterin käyttötarkoitukset huomioon ottaen merkittävää lisäarvoa.

Mietinnössä ehdotetaan, että rekisteriin tallennetaan myös luottoihin liittyviä vakuustietoja. Vakuustiedot ovat maksuviiveiden tapaan tärkeitä luottokannan laadun seuraamiseksi. Viraston näkemyksen mukaan vakuustiedot ovat tärkeitä kriisinhallituksen liiketoiminnan myynti-välineen toteuttamisen kannalta. Sillä, minkälaisia vakuuksia luottokanta sisältää, on vaikutusta luottokannan myyntipotentialiin. Erityyppiset luotot (esim. vakuudelliset tai vakuudettomat) ovat kiinnostavia erilaisille toimijoille niiden liiketoiminnasta riippuen. Tästä syystä virasto kannattaa vakuustietojen raportoimista siten, että niitä voidaan käyttää laitoksen luottokannan arviointiin myös laitoksen tasolla. Viraston näkemyksen mukaan mietinnössä ehdotettu tietosisältö vakuuksista on kannatettava. Virastolle myös vakuuden arvo ja sen arvostamisen päivämäärä on tärkeää tietoa.

Tämän tiedon toimittaminen rekisteriin voi kuitenkin olla toimijoille haastavaa, koska laitokset eivät aiemmin ole raportoineet näitä tietoja säännöllisesti. Virasto toteaa, että mikäli näitä tietoja ei saada rekisteristä, voi virasto pyytää näitä tietoja muutoin.

Tuija Taos

ylivohtaja

Fanni Teinilä

nuorempi lakimies

Jyrkönen Tanja
Rahoitusvakaussvirasto